

Yhteystiedot:

Viherympäristöliitto ry

www.vyl.fi

Viljatie 4 B, 00700 Helsinki

viheraluerakentajat

Viheraluerakentajat ry

www.viheraluerakentajat.fi

www.puutarhaunelma.fi

Viljatie 4 C, 00700 Helsinki

VIHERALUESUUNNITTELIJAT RY
GRÖNOMRÅDESPLANERARENA RF

Viheraluesuunnittelijat ry

www.viheraluesuunnittelijat.fi

Viljatie 4 B, 00700 Helsinki

Kuvat:

Aino-Kaisa Nuotio ja Henrik Bos

Graafinen ilme:

Aija Nuoramo

PIHASUUNNITTELUN JA RAKENTAMISEN OPAS

Viherympäristöliitto ry

Viheraluerakentajat ry

Viheraluesuunnittelijat ry

JOHDANTO

Laadukkaasti ja monipuolisesti suunniteltu, rakennettu ja hoidettu piha on oleellinen osa nykypäivän omakotiasumista. Rakennukseen ja ympäristöön hyvin suunnitellulla pihalla on monia myönteisiä vaikutuksia. Laadukas piha nostaa kiinteistön arvoa. Hyvin hoidettu piha nopeuttaa kiinteistön myyntiä. Asukkaiden tarpeiden ja toivomusten mukainen piha lisää hyvinvointia, viihtyisyyttä ja pihan käyttöä.

Viheralan ammattilaisten käyttö heti tontinluovutuksen yhteydessä ja rakennuksen sekä tontin suunnitteluprosessin aikana on hyvin perusteltua. Ammattilaisen antamat ohjeet mahdollistavat kustannussäästöjä. Ammattilainen hyödyntää pihan lähtökohdat. Vuoropuhelun jatkuminen ammattilaisten ja pihan omistajan kanssa rakentamisen edetessä on tärkeää hyvän, ja asukkaan toivoman lopputuloksen aikaansaamiseksi. Ammattilainen pystyy antamaan hyviä ohjeita työn edetessä sekä kertomaan erilaisista vaihtoehdoista.

Rakentamisesta kannattaa pyytää tarjous. Urakasta on syytä tehdä kirjallinen sopimus, jossa sovitaan rakentamisen aikataulu ja laskutusperusteet. Näin vältetään ikäviltä jälkiselvittelyiltä.

Oppaan ovat kustantaneet Viherympäristöliitto ry, Viheraluerakentajat ry ja Viheraluesuunnittelijat ry. Oppaan tekstin ovat kirjoittaneet suunnitteluhortonomi Hanna Hentinen, Piha- ja puistosuunnittelu Hanna Hentinen, toimitusjohtaja Henrik Bos, Pikon Taimisto Oy ja toiminnanjohtaja Seppo Närhi, Viheraluerakentajat ry.

HYVÄ PIHA SYNTYY PIHASUUNNITELMASTA

1. MIKSI PIHASUUNNITELMA KANNATTAA TEHDÄ?

- hyvä suunnitelma luo perustan toimivalle pihalle
- suunnittelija löytää jokaiselle pihalle parhaan ratkaisun
- suunnittelija tuntee piharakentamisen materiaalit, niiden elinkaaren ja kustannukset
- suunnittelija tuntee tyylit ja tietää minkälaiset materiaalit ja kasvit sopivat rakennukseen ja sen ympäristöön
- suunnittelija tuntee kasvit ja suunnittelee ne sellaisiin paikkoihin missä ne viihtyvät
- pihasuunnitelman avulla luodaan kestävä, toimiva, juuri omiin tarpeisiin sopiva piha
- suunnitelma määrittelee pihan rakentamiskustannukset
- pihan hoitotoiden tarve päätetään jo suunnittelupöydän ääressä
- viherrakentaja ei voi rakentaa pihaa ilman suunnitelmapiiirustuksia.

2. MILLOIN SUUNNITTELIJAAN OTETAAN YHTEYTTÄ?

- uudisrakennuskohteissa mieluiten heti, kun tontti on ostettu
 - viheraluesuunnittelija voi yhdessä arkkitehdin kanssa miettiä rakennuksille parhaan sijainnin
 - suunnittelija näkee säilyttämisen arvoiset alueet ja puut
 - suunnittelija määrittelee, mihin kohtaan tonttia kaivumassoja voidaan kasata rakennustyön ajaksi ja kuinka niitä myöhemmin voidaan hyödyntää pihan rakentamisessa
 - jos tontilla on luonnonmaastoa joka halutaan säilyttää, suunnittelija päättää mihin rakennetaan työmaan aikainen suoja-aita, ettei koko tontti muutu rakennustyömaaksi
- nykyiselle pihalle halutaan muutoksia
- kasvit näyttävät ränsistyneiltä eivätkä viihdy
- halutaan käytännön hoito-ohjeita tai neuvoja.

3. MIKÄ PIHASUUNNITELMA ON?

- suunnitelma-asiakirjat, joiden mukaan ammattitaitoinen viherrakentaja pystyy rakentamaan pihan, jonka asiakas ja suunnittelija ovat yhdessä hyväksyneet
- asiakirjat, joiden pohjalta viherrakentaja tekee tarjouksen rakentamisesta.

4. MITÄ LÄHTÖTIETOJA SUUNNITTELIJA TARVITSEE?

Mitä tarkemmat taustatiedot suunnittelija saa, sen helpompi on laatia tarkka ja toteuttamiskelpoinen suunnitelma

- asemapiirustus
- rakennusten pohja- ja julkisivupiirustukset
- valokuvia kohteesta
- kartoitustiedot
 - kuten suuret kivet ja kalliot
 - korkeusasemat
 - nykyiset ja säilytettävät rakenteet ja kasvillisuus
- nykyiset, kaapeli, salaoja- ja sadevesiviemäriverkostot
- budjetti.

5. MITÄ ASIOITA SUUNNITTELIJA OTTAA HUOMIOON?

- asiakkaan toiveet ja tarpeet sekä käytettävissä oleva budjetti
- maasto-olosuhteet
- tontin koko ja muoto
- helppohoitoisuus
- säilytettävä kasvillisuus ja muut säilytettävät luonnon elementit
- ilmansuunnat ja rakennuksen huonejärjestys
- kulkuväylät
- oleskelualueet
- kasvillisuus ja kasvuolosuhteet
- pintavesien ohjaaminen
- pintamateriaalit
- rakenteet, kuten aidat, muurit, tukimuurit, terassit, portaat, pergolat, katokset, jätesuojat
- valaistus
- tomutus ja pyykinkuivatus
- lumitilat
- näkösuoja.

6. MITEN SUUNNITTELU ETENEE?

Suunnittelutyölle varataan riittävästi aikaa. Suunnittelutyö on prosessi, jonka lopputuloksena on kaunis ja toimiva kokonaisuus.

- asiakas ottaa yhteyttä suunnittelijaan
- suunnittelija ja asiakas tapaavat tontilla
- suunnittelija laatii tarjouksen suunnitteluyöstään
- asiakas ja suunnittelija allekirjoittavat suunnittelusopimuksen, jotta kumpikin tietää mitä on tilattu
- suunnittelija laatii pihasuunnitelmaluonnoksen sillä tarkkuudella, jonka lähtötiedot sallivat
- luonnos esitellään asiakkaalle ja tehdään tarvittavat muutokset ja lisäykset
- maastokäynnit ja suunnittelukokoukset kuuluvat suunnittelutehtävään
- urakka-asiakirjat eli valmis pihasuunnitelma, työselitys ja määräluettelot laaditaan siten, etteivät ne sisällä tulkinnanvaraisia asioita tai merkintöjä
- suunnittelija voi toimia myös rakennuttajana ja valvojana. Tällöin hän laatii urakka-laskenta-asiakirjat ja kilpailuttaa viherurakan sekä valvoo viherurakan toteuttamisen

7. MITÄ SUUNNITTELIJA ODOTTAA TILAAJALTA?

- luettelo asioista, joita tilaaja pihaltaan haluaa
- pihaprojektin budjettia
- jos tilaaja ei tiedä mitä haluaa, suunnittelija kertoo kyseiselle pihalle sopivista vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista suunnittelutyön lähtökohdaksi

8. MINKÄLAINEN ON HYVÄ SUUNNITELMA?

- asiakkaan yksilölliset toivomukset on otettu huomioon
- asiakas voi hakea tarvittavat rakennus- tai toimenpideluvat
- kasvien kasvupaikkavaatimukset on otettu huomioon
- kasvien kevät-, syys- ja talvivärit on mietitty
- materiaalit on valittu rakennukseen ja ympäristöön sopiviksi
- hyvin suunniteltu ja rakennettu piha istuu harmonisesti ympäristönsä
- yksittäiset rakennukset ja piha-alueet ovat aina osa laajempaa miljöötä
- ympäristön vaatimukset ja tekniset mahdollisuudet on otettu huomioon

9. MITÄ HYÖTYÄ SUUNNITELMASTA ON?

- pihasta saadaan kerralla toimiva ja viihtyisä
- pihasuunnitelma vähentää turhia investointeja ja epäonnistuneita kokeiluja
- pihaa on helppo hoitaa, kun eri toiminnoille, kuten autojen paikoitukselle ja lumen varastoinnille, on varattu riittävästi tilaa oikeista paikoista
- kasvit viihtyvät, kun ne on istutettu niille sopiviin olosuhteisiin.

10. KUINKA PALJON SUUNNITELMA MAKSAA?

- Suunnitelman hinta riippuu siihen käytetystä ajasta, suunnittelijan koulutuksesta ja kokemuksesta. Pihasuunnittelun hinnoittelussa lähtökohtana on kohteen suunnitteluun kuluva aika. Suunnittelutyön verollinen tuntihinta on n. 60-110 €/h Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry:n suositusten mukaan.
 - Hinta kattaa suunnittelijan palkan lisäksi kaikki toimiston yleiskulut, kuten hallinto-, tietotekniikka-, markkinointikulut, toimitilavuokrat, lakisääteiset eläke- ja vakuutusmaksut, verot ym. yritystoiminnan kulut.
- nopea luonnossuunnitelma, jossa on esitetty pihan tilat ja toiminnot sekä istutukset alueittain, tontin koosta riippuen 800-1.500 €
- piha- ja istutussuunnitelma, jossa on määritelty tarkasti kasvit ja materiaalit, pinnanmuodot ym. pihan koosta ja maastosta riippuen 2.000-6.000 €
- tarkat rakenne- ja detaljipiirustukset alkaen 500 €
- työselostus alkaen 300 €
- konsultointikäynti voi kestää tunnin ja maksaa esimerkiksi 100-300 €
- Oheiset hinnat ovat vain suuntaa antavia. Suunnittelutoimistojen hinnat voivat vaihdella toimiston sijainnista ja pääsuunnittelijan kokemuksesta riippuen.

11. MISTÄ LÖYTÄÄ SUUNNITTELIJAN JA LISÄTIETOJA?

- www.viheraluesuunnittelijat.fi
- Viheraluesuunnittelijat VSU ry c/o Viherympäristöliitto, Viljatie 4 B, 00700 HELSINKI
- Suunnittelutehtävissä noudatetaan Konsulttitoiminnan sopimusehtoja KSE 1995.

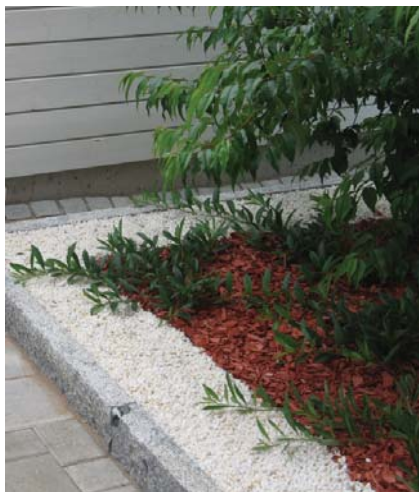

PUUTARHAUNELMASTA UNELMAPUUTARHAKSI - SUUNNITELMASTA TOTEUTUKSEEN

1. MILLOIN PIHARAKENTAMINEN KANNATTAA ALOITTA?

- Rakennuksen paikkaa määritettäessä on hyvä huomioida rakennuksen rakentamiseen tarvittava tila. Puita ja muuta kasvillisuutta ei ole hyvä jättää rakennuksen välittömään läheisyyteen, koska kasvillisuus helposti vaurioituu rakennustyön aikana. Rakennuksen ja ympäröivien tonttien ja rakenteiden korot kannattaa mitata heti alkuvaiheessa, jotta mahdolliset täytöt saadaan heti tontille painumaan.
- Rakennuksen pohjia kaivavan koneen on erittäin helppoa kaivaa samalla myös pihaympäristöön ja kulkuväylille kiveys- ja muiden rakennealueiden pohjat. Tässä vaiheessa työ käy nopeasti, joten työssä säästyy helposti merkittävästi kustannuksia verrattuna, että samat kaivutyöt tehdään rakennuksen valmistuttua. Kun rakennuksen sokkeli on paikoillaan, tontilla on usein paljon vaikeampaa siirrellä massoja.
- Kun sokkelin korko on määritelty, on järkevää tehdä heti tontin karkea muotoilu ja mahdolliset täytöt.

2. MITÄ PIHARAKENTAMISEN ALKAESSA TULEE HUOMIOIDA?

- Pihan rakentaminen alkaa sokkelin vierestä. Sokkelin ja porraskorkeuksien määrittäminen on pihan tasojen kannalta tärkeää.
- Seinänvierusmateriaalina ei suositella käytettäväksi humusta ja nolla-ainesta sisältävää mursketta. Materiaalin tulisi peittää rakennuksen patolevyt. Yleisimmin käytetään seinänvierussepeliä tai someroa, myös erilaiset luonnonkiviratkaisut, esimerkiksi seulanpääkiveys, ovat paljon käytettyjä.
- Rännivesien johtamiseen pois rakennuksen vierestä käytetään yleisimmin rännivesikaivoja tai loiskekuppeja. On hyvä huomioda, että rakennuksen kattovesijärjestelmä on asennettu riittävän syvään, jotta kaivot voidaan asentaa oikeaan syvyyteen. Usein kattovesillä käytetään loiskekuppeja, jotka kuitenkin eivät pysty ottamaan kuin osan rankkasateen aiheuttamasta vesimäärästä, sakkapesälliset rännikaivot varmistavat sadevesikaivojen oikean toiminnan myös ääriolosuhteissa.
- Pihassa käytetyt sidotut pinnat, esimerkiksi betonikiveykset ja asfaltti, aiheuttavat sadevesikertymää, jonka hallittu poisjohtaminen on huomioitava pihan suunnittelu- ja rakentamisaikoina. Erilaiset sadevesikaivot tai kourut tulee johtaa joko kunnan osoittamaan hulevesijärjestelmään tai ne tulee mahdollisuuksien mukaan imeyttää omalla tontilla. Hulevesien johtaminen naapurin tontille on kiellettyä.
- Piha-alueiden korot on usein vaikeasti ennalta määriteltävissä. On siis hyvä huomioda, että vain tasaisilla alueilla (max. kaltevuus 5%) on varsinaista käyttöarvoa. Erilaiset muurit ja muut tekniset korkoratkaisut ovat usein varsin kalliita, vaikkakin näyttäviä. Hyvällä korkosuunnittelulla ja erilaisilla rinneistutusvaihtoehdoilla saavutetaan usein hyvä lopputulos.
- Tontilla oleva kasvillisuus on hyvä hyödyntää ja se tulee ottaa huomioon jo pihaa suunnitellessa. Jos tontille jää puustoa, on hyvä tietää, että monet kasvit, esimerkiksi koivut, vaahterat ja pihlajat kestävät erittäin huonosti juuristotäytettä.
- Kannattaa tarkkaan arvioida, onko jäljelle jäävä puusto todella säästämisen arvoista. Jos puusto on kasvanut tiheässä, harventaessa puusto voi menettää maisemalliset arvonsa. Yksittäiset puut saattavat olla arvokkaita säästää, koska isokokoisien puun ikä on kymmeniä vuosia – uutta vastaavaa ei rahallakaan saa. Toisaalta jos puuston jouuu uusimaan, sen hankintakustannus on kokonaisurakassa vain pieni osa.
- Säästettävä kasvillisuus ja mahdollinen maa-alue, esimerkiksi pintamaa tai kosteikko, on suojattava huolellisesti ennen rakennustöiden käynnistymistä.
- Piha tulee siivota kaikesta rakennusjätteestä ja tavaroista, jotta rakentaminen voi käynnistyä vaivattomasti.

3. MITEN PIHARAKENTAMINEN ALKAA, KAUANKO SE KESTÄÄ?

- Piharakentaminen alkaa yleensä rakenteista; kiveyksistä, muureista, terasseista ym. On tärkeää, että urakoitsijalla on mahdollisuus rakentaa pihan kovat rakenteet oikeassa työjärjestyksessä. Valmiit rakenteet saattavat estää pääsyn rakennuskohteeseen. Yhdessä urakoitsijan kanssa kannattaa tehdä työsuunnitelma ja aikataulu, jotta rakennustyö voidaan tehdä yhtämittaisesti valmiita rakenteita rikkomatta.
- Kovien rakenteiden rakentamisen aikana tulee varmistaa, että suunnitelluille kasvillisuusalueille jää riittävä kasvualustatilavuus.
- Pihan valaistuskaapelointi on hyvä tehdä kovien rakenteiden yhteydessä, jotta pihassa tehtävät kasvualustatyöt eivät vaurioita johtoja.
- Kovat rakenteet vievät yleensä pihan rakentamisesta suurimman ajan. Nurmikonteko ja istutustyöt ovat yleensä viimeisiä työvaiheita. Tämä työjärjestys on perusteltua myös siksi, että kasvillisuusalueiden valmistuttua niiden hoito alkaa heti.
- Hoidosta kannattaa pyytää piharakentajalta ohjeet, miten pihassa olevia kasveja, nurmikkoa ja kovia materiaaleja hoidetaan.

4. MITÄ PIHARAKENTAMINEN MAKSAA?

- Piharakentamisen kustannuksista on usein paljon varsinaista maa- ja pohjarakentamista.
- Kovien rakenteiden keskiarvo, betonikiveykset / terassit, alkaen 50,- €/m²
 - Kiven hinta alkaen 25,- ja työn alkaen 25,- €/m²
- Kasvillisuusalueiden keskiarvo, nurmetukset / istutukset, on n. 25,- €/m²
 - Kasvualusta n. 18-25,- €/m³
 - Nurmetus, kylvönurmi alkaen n. 2,50 €/m²
 - Pensaat, perennat alkaen n. 5,- €
 - Puut alkaen n. 25,- €

Edellä mainitut hinnat ovat viitteellisiä ja voivat vaihdella paljonkin. Pihan rakentamisen kustannuksista aina kokonaisuus ratkaisee ja ainoastaan tarjouspyynnöllä saa kohteelleen tarkan hinnan.

- Muurit, portaat, katokset/ pergolat ovat aina kovin yksilöllisiä, niistä kannattaa pyytää tarjous
- Luonnonkivet voivat nostaa yksikköhintaa, mutta aikaa myöten ja käytössä niiden arvo, esimerkiksi reunakiveyksinä, kasvaa, koska luonnonkivet ovat kestäviä ja käytännössä huoltovapaita.
- Kasvien ja materiaalien kirjo on ympäri maata niin erilainen, että niistä kannattaa pyytää urakoitsijalta yksikkö-hinnasto, josta selviää eri yksikköhinnat.
- Yleisesti kokonaiskustannuksista n. puolet on työn ja puolet materiaalien osuutta.
- Yleisesti voi todeta, että piharakentamiseen kannattaa varata budjetissa n. 8-12% kiinteistön arvosta.
- Kun rakentamisen kokonaisbudjetti on tiedossa, pihasuunnitelma on helpompia laatia.

5. MISTÄ PIHARAKENTAJAN LÖYTÄÄ?

- www.viheraluerakentajat.fi ja www.puutarhaunelma.fi
- Viheraluerakentajat ry, Viljatie 4 C, 00700 HELSINKI

6. MITÄ PIHARAKENTAJALTA TULEE ODOTTAA?

- Viheraluerakentajat ry suosittelee, että piharakentamisesta pyydetään tarjous tai kustannusarvio laskutusperusteineen viherrakennusyritykseltä
- Viherrakennusyrityksen kanssa tehdään urakkasopimus, esimerkiksi RT. *Pientalon piharakentamisen urakkasopimus*
- Viherrakennusyrityksen tulee esittää työstä aikataulu.
- Viherrakennusyrityksen tulee aina esittää todistus yhteiskunnallisten velvollisuuksien hoitamisesta.
- Viheraluerakentajat ry:n jäsenyryitys on aina luotettava yhteistyökumppani sinunkin pihasi toteuttajaksi!

